השביעת שבת שבתון יהיה לארץ שבת לה
ליהוה שדך לא תזרע וכרמך לא תזמר: ואת
ספיח קצירך לא תקצור ואת ענבי נזירך לא
תבצר שנת שבתון יהיה לארץ: והיתה שבת
הארץ לכם לאכלה לך ולעבדך ולאמתך
ולשכירך ולתושבך הגרים עמך: ולבהמתך
ולחיה אשר בארצך תהיה כל תבואתה לאכ
לאכל: ס וספרת לך שבע שבתת
שנים שבע שנים שבע פעמים והיו לך ימי
שבע שבתת השנים תשע וארבעים שנה:
והעברת שופר תרועה בחדש השבעי בעש
בעשור לחדש ביום הכפרים תעבירו שופר
בכל ארצכם: וקדשתם את שנת החמשים
שנה וקראתם דרור בארץ לכל ישביה יבל
הוא תהיה לכם ושבתם איש אל אחזתו
ואיש אל משפחתו תשבו: יובל הוא שנת
החמשים שנה תהיה לכם לא תזרעו ולא
תקצרו את ספיחיה ולא תבצרו את נזריה: כי
יובל הוא קדש תהיה לכם מן השדה תאכלו
את תבואתה: בשנת היובל הזאת תשבו איש
אל אחזתו: ס וכי תמכרו ממכר
לעמיתך או קנה מיד עמיתך אל תונו איש את
אחיו: במספר שנים אחר היובל תקנה מאת
עמיתך במספר שני תבואת ימכר לך: לפי רב
השנים תרבה מקנתו ולפי מעט השנים תמעיט

ובשתא שביעיתא נייח שמיטתא
יהי לארעא דשמיטתא קדם יי חקלך
לא תזרע וכרמך לא תכסח: ית כתי
חצדך לא תחצוד וית ענבי שבקך לא
תקטוף שנת שמיטתא יהי לארעא: גע
ותהי שמטת ארעא לכון למיכל לך
ולעבדך ולאמתך ולאגירך ולתותבך
דדיירין עמך: ולבעירך ולחיתא
די בארעך תהי כל עללתא למיכל:
ותמני לך שבע שמיטין דשנין שבע
שנין שבע זמנין ויהון לך יומי שבע
שמטין דשנין ארבעין ותשע שנין:

ותעבר שופר יבבא בירחא ש
שביעאה בעשרא לירחא ביומא
דכפוריא תעברון שופרא בכל
ארעכון:
ותקדשון ית שנת חמשין שנין
ותקרון חירותא בארעא לכל
יתבהא יובלא היא תהי לכון ותתובון
גבר לאחסנתיה וגבר לזרעיתיה תתובון:
יובלא היא שנת חמשין שנין תהי
לכון לא תזרעון ולא תחצדון ית
כתהא ולא תקטפון ית שבקהא:
ארי יובלא היא קודשא תהי לכון
מן חקלא תיכלון ית עללתה:
בשתא דיובלא הדא תתובון גבר
לאחסנתיה: וארי תזבנון זבינין
לחברך או תזבון מן חברך לא
תונון גבר ית אחוהי: במנין שניא
בתר יובלא תזבון מן חברך במנין
שני עללתא יזבין לך: לפום סגיאות
שניא תסגי זבינוהי ולפום זעירות
שניא תזער זבינוהי ארי מנין
עללתא היא מזבין לך: ולא

מן ידחבך

יהיה לארץ. לשדות ולכרמים: לא
תזמור. שקוצצין זמורותיה: לא תכס׳
דומה לו קוצים כסוחים. שרופים
באש כסוחה: ואת ספיח קצירך׳
אפילו לא זרעתה. והוא עולה מזרע
שנפל בה בשעת הקציר הוא קרוי
ספיח: לא תקצור. להיות מחזיק בו
כשאר קציר. אלא הפקר יהיה לכל:
נזירך. שהנזרתה והפרשתה בני
אדם מהם ולא הפקרתם אל תבצר
אותם. אינך בוצר אלא מן המופקר:
והיתה שבת הארץ וגו׳. אע״פ
שאסרתים עליך לא באכילה ובהנאה
אסרתים לך. אלא שלא תנהוג
בהם כבעל הבית והכל יהו שוין
בה את אתה ושכירך ותושבך:
שבת הארץ לכם לאכלה. מן הנ׳
השבותה אתה אוכל ואי אתה אוכל
מן השמור: לך ולעבדך ולאמתך.
לפי שנ׳ ואכלו אביוני עמך יכול
יהו אסורין באכילה לעשירים
ת״ל לך ולעבדך ולאמתך הרי
בעלים עבדים ושפחות אמורים כאן:
ולשכירך ולתושבך. אף הנכרים:
ולבהמתך ולחיה. אם חיה אוכלת
בהמה לא כל שכן שמזונותיה עליך
מה ת״ל ולבהמתך. הקיש בהמה
לחיה. כל זמן שחיה אוכלת מן
השדה האכל לבהמתך מן הבית כלה
לחיה מן השדה כלה לבהמתך מן
הבית: שבתות שנים. שמטות שנים.
יכול יעשה שבע שנים רצופות
שמיטה ויעשה יובל אחריהם ת״ל
שבע שנים שבע פעמים הוי אומר
שמיטה ושמיטה בזמנה: והיו לך
ימי שבע וגו׳. מגיד לך שאעפ״י
שלא עשית שמיטות עשה יובל
לסוף מ״ט שנים: [illegible]
והעברת. לש׳ ויעבירו קול במחנה
קול במחנה. לשון הכרזה: ופשוטו

ופשוטו של מקרא ועלו לך חשבון
שבתות השמיטות למספר מ״ט שנים:
ביום הכפרים בכל ארצכם. [illegible]
יובל תקיעה שלו׳ [illegible]
השנה אינה דוחה שבת [illegible]
בכל ארצכם אלא [illegible]
בבית דין בלבד: וקדש[illegible]
בכניסתה מקדשין אותה בבית דין
ואו׳ מקודשת השנה: וקראתם
דרור. לעבדים עבדים בין נרצע
בין שלא כלו לו שש שנים משנמכר
א״ר יהודה מה לשון דרור
כמדייר בי דירא. שדר בכל מקום
שהוא רוצה ואינו ברשות אחרים:
יובל

יובל היא. שנה זו מובדלת משאר שנים
בנקיבת שם לה לבדה. ומה שמה. יובל
שמה. על שם תקיעת שופר: ושבתם
איש אל אחוזתו. שהשדות חוזרות
לבעלים: ואיש אל משפחתו תשובו. לרבות
את הנרצע: יובל היא שנת החמשים.
מה ת״ל לפי שנ׳ וקדשתם וגו׳ [illegible]
בתחילתה מקדשים ובראש השנה: את
ספיחיה. את עצבים המשומרים. אבל
בוצר אתה מן המופקר: כשם שנ׳
בשביעית כך נוהג ביובל. נמצאו שתי
שנים קדושות סמוכות זו לזו שנת
מ״ט שמיטה ושנת חמשים יובל: קדש
תהיה לכם. תופסת דמיה כהקדש:

יכול תצא היא לחולין. ת״ל תהיה בהווייתה
תהא: מן השדה תאכלו. וגו׳. על ידי השד׳
אתה אוכל מן הבית. שאם כלה לחיה מן
השדה אתה צריך לבער מן הבית. כשם
שנ׳ בשביעית נוה׳ ביובל: תשובו איש
אל אחוזתו. והרי כבר נאמר ושבתם איש
אל אחוזתו. אלא לרבות המוכר שדה
ועמד בו וגאלה שחוזרת לאבו ביובל:
וכי תמכרו וגו׳. לפי פשוטו כמשמעו. ועוד
יש דרשה. מנין כשאתה מוכר מכור לישר׳
חבירך ת״ל וכי תמכרו ממכר לעמיתך.
ואם באת לקנות קנה מישר׳
חבירך ת״ל או קנה מיד עמיתך: אל תונו.
זו אונאת ממון: במספר שנים אחר

היובל תקנה. זהו פשוטו ליישב המקרא על
אופניו. על האונאה בא להזהיר. כשתמכור
או תקנה קרקע דעו כמה שנים יש עד
היובל ולפי השנים ותבואות השדה שהיא
ראויה לעשות ימכור המוכר ויקנה
הקונה: שהרי סופו להחזירה לו בשנת
היובל. ואם יש שנים מועטות וזה מוכרה
בדמים יקרים הרי נתאנה לוקח. ואם יש
שנים מרובות ואכל ממנה תבואות
הרבה. וצריך לקנותה לפי הזמן וזהו
שנא׳ במספר שני תבואות. לפי מנין
שני התבואות. שתהא עומדת ביד
הלוקח ימכור לו. ורבותינו דרשו א
מכאן שהמוכר שדהו

אינו רשאי לגאול
פחות משתי שנים
שתעמוד שתי שנים
ביד הלוקח מיום
לימים [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
תרבה מקנתו
תמכרנה ביוקר
תמעיט מקנתו
תמעיט בדמים
ולא תונו